

УДК 338.48: 339.9

Трояновська Т.С.¹, Корнієнко О.М.²

¹ студ. гр. ГФ-213м, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² канд. екон. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Світова туристична галузь є однією з найбільш динамічних та впливових сфер економіки. Вона створює робочі місця, сприяє економічному розвитку регіонів та покращує культурний обмін між народами. Однак сучасна туристична галузь стикнулася з численними глобальними викликами, що змінили її функціонування. Пандемія COVID-19, геополітична нестабільність, екологічні проблеми та зміни в поведінці споживачів значно вплинули на структуру та розвиток туристичних послуг. У цій статті розглянуто основні виклики, з якими зіткнулася світова туристична галузь, та проаналізовано стратегії її адаптації до нових умов.

Пандемія COVID-19 завдала безпрецедентного удару по туристичній галузі, викликавши масштабне скорочення міжнародних подорожей. За даними Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO), у 2020 році глобальний туристичний потік скоротився на 74% у порівнянні з попереднім роком. Це призвело до багатомільярдних втрат у туристичних доходах, а багато компаній, особливо малі та середні підприємства, опинилися на межі банкрутства.

У відповідь на закриття кордонів багато країн переорієнтувалися на внутрішній туризм. Така тенденція дозволила частково компенсувати втрати від зниження міжнародних туристичних потоків. Наприклад, у Європі країни, які мали розвинену внутрішню туристичну інфраструктуру, зуміли мінімізувати економічні наслідки пандемії. Однак навіть внутрішній туризм зіткнувся з обмеженнями через карантинні заходи та страх перед поширенням вірусу [1].

Пандемія змінила поведінку туристів. Люди почали більше цінувати безпеку, вибирати місця з низькою щільністю населення, віддавати перевагу індивідуальним подорожам, таким як екотуризм та відпочинок на природі. Це стало стимулом для розвитку нових туристичних напрямків, орієнтованих на приватні подорожі та відпочинок на відкритому повітрі.

Геополітична ситуація у світі суттєво впливає на туристичну галузь. Воєнні конфлікти, терористичні загрози, політичні кризи – усе це спричиняє нестабільність у регіонах, які традиційно є туристичними напрямками. Наприклад, війна в Україні призвела до зменшення туристичних потоків до країн Східної Європи та зміни туристичних маршрутів у Європейському Союзі. Крім того, економічні санкції, введені проти деяких країн, створили нові бар'єри для подорожей, обмежуючи доступ до туристичних послуг та ринків.

Світова енергетична криза, спричинена зростанням цін на енергоносії та скороченням поставок, негативно впливає на вартість подорожей. Зростання цін на паливо призвело до подорожчання авіа- та автомобільних перевезень, що зменшило доступність подорожей для багатьох людей. Це змушує туристичні компанії шукати нові моделі бізнесу та адаптувати ціни для збереження конкурентоспроможності.

Однією з основних тенденцій у розвитку сучасного туризму є перехід до екологічно відповідальних практик. Впровадження сталого туризму передбачає мінімізацію впливу на навколишнє середовище, підтримку місцевих громад та збереження культурної спадщини. Такі країни, як Ісландія та Нова Зеландія, активно розвивають екологічний туризм, пропонуючи туристам можливість долучитися до збереження природи під час подорожей.

Цифровізація стала одним із ключових факторів адаптації туристичної галузі до сучасних умов [2]. Мобільні додатки для бронювання, віртуальні тури, електронні квитки, цифрові паспорти вакцинації – усе це дозволяє забезпечити зручність подорожей та мінімізувати фізичні контакти. Компанії, що активно впроваджують цифрові рішення, зберігають конкурентоспроможність навіть в умовах глобальних викликів.

Один із ключових викликів для туристичної галузі у майбутньому – це здатність до адаптації в умовах глобальних змін. Туристичні компанії повинні розробляти стратегії, які включатимуть гнучкі моделі управління, інновації та сталий розвиток. Це включає перехід на нові ринки, розвиток нових видів туризму, таких як подієвий та робочий туризм (workation), та оптимізацію витрат.

Для подолання наслідків глобальних викликів важливою є співпраця між державами та міжнародними організаціями. Уряди повинні підтримувати туристичну галузь через фінансові стимули, інвестиції в інфраструктуру та просування сталого розвитку. Міжнародні організації, такі як UNWTO, можуть надавати рекомендації та допомагати у координації зусиль для відновлення глобального туризму.

Отже, світова туристична галузь стикається з численними викликами, які вимагають швидкої адаптації та трансформації. Пандемія COVID-19, геополітична нестабільність, екологічні проблеми та зміни у споживчих уподобаннях створили нові реалії для туризму. Проте завдяки інноваціям, цифровим технологіям та сталим підходам до розвитку галузь має можливість не лише подолати ці труднощі, але й стати більш стійкою та відповідальною. Подальше зростання туристичної галузі залежатиме від здатності адаптуватися до змін та забезпечити баланс між економічними інтересами та екологічною відповідальністю.

Список використаних джерел:

1. Корнієнко О. М. Вплив військових дій в Україні на європейський туристичний ринок. *Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства* : матеріали міжнар. наук. конф., 10 лист. 2023 р. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 317–319.

2. Дубініна А. А., Мамотенко Д. Ю., Корнієнко О. М. Інноваційні технології в туризмі та готельно-ресторанному господарстві. *Інноваційний розвиток туризму та готельно-ресторанного господарства*: монографія /

колектив авторів; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 27–49.